

Kardinolo Philippe Barbarin homilija

T. Marie Dominique PHILIPPE laidotuvių proga

2006 rugsėjo 2 d.

Šv. Jono Krikštytojo katedroje, Lijone

Apr 22, 12-17, 20-21; Ps 115, 12-18; 1Jn 1, 1-4; Jn 17, 6. 14-23.

„Taip, aš veikiai ateinu!“

Šiuos Viešpaties žodžius skaitant pirmąją skaitinį iš Apreiškimo šv. Jonui girdėjome net dukart. Jie keistai aidi mūsų širdyse šiandien, kai įteikiame Viešpačiui gyvenimą žmogaus, kurį Jis ką tik pasišaukė, bebaigiantį 94-uosius metus. Nuo liepos vidurio šis brolis pamokslininkas, tiek daug kalbėjęs ir tiek daug mokęs, nutilo, nugrimzdo į tylą.

„Taip, aš veikiai ateinu!“ Šiuos žodžius priimu kaip Viešpaties atsakymą į tėvo Marie-Dominique Philippe klausimus, kuriuos jis turėjo užduoti Viešpačiui savajame Dievo vaiko, vienuolio, dėstytojo ir įkūrėjo gyvenime. Būdamas karštos širdies ir labai drąsaus proto mokinys, jis klausinėjo savo Mokytoją apie viską, apie pasaulį, apie žmones, apie pasiuntinybę... Jis buvo ieškotojas, troškęs suprasti, perprasti dalykus ir asmenis. O Jėzaus atsakymai niekuomet nebūna mąstymai ar analizės, Jis ateina pats ir asmeniškai atsiduoda: „Taip, aš veikiai ateinu!“

Nuo pat jaunumės tėvas Marie-Dominique Philippe išbandymų valandomis išmoko iš savo dėdės dominikono t. Dehau šv. Jono Apreiškime ieškoti vilties, suraminimo ir sustiprinimo versmės. Tasai, kuris „sugriš teisti gyvųjų ir mirusiųjų“, artinasi prie mūsų kiekvieną dieną. Per Gyvenimo žodį ir sakramentus, kuriuos Viešpats mums paliko, amžinybė prisiliečia prie mūsų kiekvieną dieną.

Tėvas Marie-Dominique Philippe buvo šaltinis.

Kontempliuodamas Jėzų ant Kryžiaus, jis regėjo šioje besąlygiškoje, kraštutinėje meilėje išminties viršūnę. Jis troško be paliovos artėti prie šio šaltinio, kviesdamas prie jo artėti mus, savo studentus, ir jus, savo brolius bei seseris, perspėdamas „neplaukti pasroviui“, niekad neišsukti iš to sunkaus bet kartu ir į viršų kopiančio, keliautojui džiaugsmingo kelio. Žmonės, dėl savo egzistencijos grožybės sukurtos pagal Dievo paveikslą, dėl savo proto taurumo, kaip Viešpaties mokiniai tegalės numalšinti savo troškulį vien gyvuojų ir teikiančiu gyvybę vandeniu.

Jam šaltinio vanduo turėjo vardą: Tiesa.

Veritas – tai žodis, kurį Jėzus pasirinko, kad nusakytų save patį: „Aš esu tiesa“ (Jn 14,6).

Veritas – tai dominikoniškosios šeimos devizas.

Veritas – tai aukščiausiasis gėris, esmingiausias Jėzaus maldoje, kaip ką tik girdėjome: „Pašventink juos tiesa! Tavo žodis yra tiesa“ (Jn 17, 17).

Dievo sunkiai ieškančio žmogaus ir apščiai save duodančio Dievo susitikimo vieta yra šventykla, kurion mes įeiname, kad žemai nusilenktume ir pagarbintume Dievą. Tai vidinė laikysena, kurią mums įkvepia pirmasis įsakymas, „Gyvenimo žodis“: „Garbinsi...“ Šioje vietoje mums perduodama visa Dievo meilė.

Garbinimas ir meilė. Tėvui Philippe'ui, be abejonės, tai patys svarbiausi dvasinio gyvenimo žodžiai. Dieviškoji meilė yra tarsi gerumo jūra, ištekanti iš Dievo ir įtekanti į žmones. Jėzus, tai regėdamas, džiūgavo Šventojoje Dvasioje (Lk 10, 21). Šia meile turėtume gyventi ir dabar, kad liktume atviri konkrečiu būdu savo artimiesiems. Ji prasideda nuo tos nuostabios draugystės patirties, apie kurią taip mėgo kalbėti tėvas Philippas. Draugystė jam buvo „žmogaus širdies perlas“. Vienas Dievas težino, kiek jis buvo vertas pasigėrėjimo ir koks jis buvo ištikimas draugaudamas, net sunkiausiomis aplinkybėmis.

Gyvenimas jo nelepino, jis patyrė kančią. Šiuos sunkius momentus, kurie labai dažnai mus visiškai išmuša iš pusiausvyros, jis mokėjo išgyventi labai subtiliai ir žmogiškai, gyvai ir jautriai. Nepaisydamas išbandymų, jis narsiai ir neprarasdamas sielos kilnumo vėl leisdavosi ieškoti tiesos, kuri terandama padedant dieviškajai meilei. Jis žvelgė į pasaulį, klausėsi žmonių, mylėjo visus, kuriuos sutikdavo kelyje, o ypač jaunuolius. Jis sakydavo, kad būdamas 90-ies metų jaučiasi juos suprantas geriau negu kai buvo 50-ies. „Jaunų žmonių širdyse, – sakydavo jis, – išvelgiu didžiulį šviesos ir tiesos troškimą, lyg naują pakilimą“. Jaunimas jam teikdavo gilaus vidinio džiaugsmo.

Tėvas Philippe iš tiesų gyveno viltimi savuosiuose tiesos ieškojimuose. Jis buvo įsitikinęs, kad galima ieškoti vis giliau, atrasti filosofinio klausimo šaknį. Jo manymu, filosofija prasideda pasaulio stebėjimu, verčiančiu kelti klausimus ir pagaliau gėrėtis. Filosofas nesivaržydamas turi klausinėti kaip vaikas ir niekuomet nebijoti eiti prie esmės.

Galėtume sakyti, kad jo filosofija ambicinga. Jis nesitenkina tekstų komentavimu, aplinkybių analize ar aprašinėjimu. Jis su įkarščiu siekia tikrumo. Metafizika jam nei prabanga, nei aukštasis

mokslas. Jis laimingas, kai, anot jo, „paprasta kaimietė“, Marthe Robin, jį paskatina tęsti šiuos sunkius ieškojimus, užuot pamokslavus vienuolynuose. Nes Bažnyčiai to reikia. Su didžiule dvasine energija – tai tiesiog tiesos thumos – jis tęsia savo ieškojimus ir nepailsdamas kelia naujus klausimus.

Jo manymu, filosofija – tai via inventio, atradimų kelias. Išėini į kelią, ieškai, svarstai, paskui atrandi dalykų tvarką, nustatai santykius ir nesitveri iš džiaugsmo, kai savo atradimais gali pasidalinti su kitais. Tai džiaugsmas to, kuris moko filosofijos. Visa tai, žinoma, nėra sustingę, tai nėra skirta vien bičiulių rateliui ar mokyklai. Tėvas Philippe stebino savo pažįstamų žmonių įvairumu, jis palaikė vaisingus ryšius su įvairių disciplinų intelektualais ir filosofais, kurie mąstė visai kitaip negu jis. Jis dažnai pasakodavo apie savo susitikimus su menininkais, kuriais jis iš tiesų gėrėdavosi ir gal net šiek tiek jiems pavydėjo.

Šis protas, atviras kultūrų įvairovei, praplėstas pasaulio stebėjimu ir plačiai apglėbiančios meilės tiems, kuriuos mums duota sutikti, yra nuostabus! Jis pasiruošęs priimti Apreiškimą, iš tiesų padarydamas jam erdvės. Tėvas Dehau ir dominikonų ordinas labai greitai davė tėvui Philippe'ui šv. Tomą kaip teologijos mokytoją. Teologija reikalauja racionalaus darbo, įtraukiančio ir visą dvasinį gyvenimą. Tai slėpingas nuotykis, nes Apreiškimas yra atsiduodanti ir į savo polėkį įtraukianti meilė. Skaitydamas tai, ką tėvas Philippe parašė apie „tris išmintis“, dažnai pagalvodavau, kad paskutinišios dvi, teologinė ir mistinė, taip susijusios, jog dažnai susimaišo. Be abejonės, jam, kaip ir didiesiems „dieviškosios muzikos“ dainiams, „teologija terašoma klūpinti ant kelių“. Toks yra apaštalas Jonas, kurį Tradicija pavadino „cho theologos“, teologu. Ir iš tiesų, kai tėvas Philippas skaitydavo konferencijas ar paskaitas, jo klausantieji jausdavo malonę panirti maldon.

Visi Žodžio liturgijos tekstai, kuriuos girdėjome, žinoma, yra joanitiški. Tai jo mylimasis šv. Jonas, kurį dar labiau išmokė mylėti šv. Tomas, šv. Jonas, kurį dėl ypatingo artumo su Viešpačiu jis iškelia kaip pavyzdį, šv. Jonas, kuris, anot jo, labai aiškiai nušviečia Bažnyčios dabartį ir ateitį. „Bažnyčios atgimime – sakydavo jis – būtinas šv. Jono proto skvarbumas, širdies tyrumas ir jaunystė, trys savybės, kurios, pasak šv. Tomo, apibūdina šv. Jono šventumą“. Tačiau jei tu baigčiau savo pamokslą, pasijusčiau tarsi taip nieko ir nepasakęs...

Nes tėvas Marie-Dominique Philippe pirmiausia buvo kunigas. Jo tarnystė ir visas gyvenimas vyko prie Jėzaus Kryžiaus. Užtekdamas pamatyti jį aukojant šv. Mišias ir iškart suprastdavai, kad Eucharistija jam ne teologijos traktatas, o mistinis nutikimas, atskleidžiantis išsigelbėjimo versmę. Visiškai atsidavęs savo pasiuntinybei, jis visuomet šiltai priimdavo tuos, kurie kreipdavosi į jį, nepritrūkdamas kantrybės išklaudyti. Šiame dėmesyje žmonėms jausdavai jo artumą

Kryžiaus slėpiniui ir glaudų ryšį su Marija. Jis norėjo šiuos žmones priimti tokioje pat meilės bendrystėje, kuri vienijo Mariją ir Joną, gimstančią Bažnyčią ant Golgotos kalno. Jo atjauta tapdavo didžiulės, o kartais ir nebepaisančios jokių ribų, vilties versme. Jis buvo įsitikinęs, kad Dievo gailestingumas visada laukia žmogaus, koks bebūtų jo skurdas. Bet kokios žmogaus žaizdos gali būti išgydytos, jis gali vėl ir vėl pakilti, atgimti. Kartais ši kunigo širdis pasitikėdavo, per daug pasitikėdavo, žmonėmis, kurie buvo per daug trapūs ir kuriems dar būtų reikėję pagelbėti einant šalia ir galbūt net išbandyti, pasitikėdavo broliais, kuriuos būtų reikėję labiau išklaudyti, kad būtų galima atlikti teisingą sprendimą. Tačiau jeigu dėl kiekvieno jis ieškojo išgijimo kelių, tai tik trokšdamas būti kiekvienam Tėvo meilės liudytoju.

Šio atjautos slėpinio išskirtinis pavyzdys jam yra tylios Marijos buvimas prie Kryžiaus. Kaip tik tą akimirką Jėzus patiki savo Motiną mylimajam mokiniui: „Moterie, štai tavo sūnus... Štai tavo motina“ (Jn 19, 26-27). Daugelis iš jūsų, kaip man pasakė, būtų norėję per šias laidotuves skaityti šią šv. Jono Evangelijos vietą, nes ji labai svarbi jūsų bendruomenei, o taip pat ir visai Bažnyčiai. Vis dėlto jūs pasirinkote apmąstyti kunigiškąją malda, ilgą ir labai brangintą Viešpaties kalbą Jo Kančios išvakarėse. Ši malda padeda suvokti atjautos slėpinio gelmę. Girdėdami žodžius, kuriais Jėzus išreiškia savo vienybę su Tėvu: „Tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje“ (Jn 17, 21), numanome, kokia vienybe mums siūloma gyventi su savo artimu mūsų bendruomenėse, Bažnyčioje ar šeimoje. Šaltinis trykšta iš trejybės bendrystės, o pirmasis pavyzdys mums yra Marija, Švenčiausioji, ir Jonas, mylimasis mokinys, prie Kryžiaus.

Iš Bažnyčios istorijos tėvas Marie-Dominique Philippe mylėjo kaip tik tuos, kuriuose atpažindavo šį atjautos slėpinį. Jums pažįstami jų vardai: šv. Dominykas, nuolat dūsavęs: „O Gailestingume, kas bus su nusidėjėliais?“, šv. Kotryna Sienietė, šv. Kryžiaus Jonas, „mano seni draugai“, kaip jis juos vadindavo. Apie šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresę ir jos „kelelį“ jis sakydavo: „Ji suvokė patį giliausią dalyką“. Pagaliau reikėtų paminėti Marthe Robin, gyvenusią Viešpaties kančia kiekvieną savaitę ir kuri tiek daug jam reiškė, šv. Faustina ir Motiną Teresę, gyvenusią Jėzaus šauksmu ant Kryžiaus: „Trokštu!“ Tačiau visų pirma ir visada – šv. Jonas ir Švenčiausioji Mergelė.

Vienas iš jūsų man pasakė: „Niekad negirdėjau kalbant apie Mariją, kaip kalbėjo tėvas Marie-Dominique Philippe“. Jo manymu, ši Motina augina dvasiniam gyvenimui, kitaip sakant, ji mus paverčia mažais, kol tampame visai mažutėliai, kaip mylimasis Sūnus, saugiai įsitaisęs po savo Motinos krūtine, „jos iščių vaisius“. Marija taip pat ir mus akina keliauti prie šaltinio, prie meilės šaltinio, kurį pažįsta vien Jėzus ir kurį Jis apreiškia savo Įsikūnijimu: „Dievo niekas niekada nėra matęs, tik tai viengimis Sūnus – Dievas, Tėvo prieglobstyje

esantis, mums jį atskleidė“ (Jn 1, 18). Jam buvo daug svarbiau ugdyti savo studentų dvasią ir širdį šiam atjautos slėpiniui nei jiems rašyti knygas. Ypač jis mėgo jiems perduoti tiesioginių Dievo dovanų troškulį.

Dabar norėčiau prabilti ypač į jus, Šv. Jono šeimos seserys ir broliai. 2001 metais balandžio 8 dieną Autuno vyskupijos kurijoje suvažiavo keletas vyskupų, kad išreikštų tėvui Philippe'ui padėką nuo Prancūzijos Bažnyčios ir pasiklausytų jo paties apmąstymų apie jo įkurtos vienuolijos charizmą. Jis atvyko lydintas kelių brolių, pasirinktų iš artimiausių bendradarbių. Tėvas Philippe išreiškė savo gilų prisirišimą prie Petro įpėdinio ir papasakojo apie savo pokalbius su šv. Tėvu. Jis pasakė, kad kartą gavo aiškia šv. Tėvo nuorodą: „Pasakykite savo broliams, kad tikrasis Šv. Jono kongregacijos įkūrėjas yra šv. Dominykas“.

Jis paaiškino, kad šv. Dominyko kanonizacijos bulė pristato šv. Dominyką ne kaip vienuolį ar apaštalą, o kaip vir evangelicus. Tuo jis yra Kristaus sekėjas. Nesvarbu, ar jis buvo kontempliatyvusis ar veiklusis, nes Kristus buvo ir toks, ir toks: besąlygiškai į Tėvą atsigręžęs ir visiškai atsidavęs savo broliams. „Vir evangelicus – tai svarbiausias posakis šv. Jono kongregacijoje“. Šie žodžiai papildo Marthe Robin žvilgsnį į tėvą Philippe: „Tai žmogus, labai giliai gyvenantis Evangelija“. Ir kad žodis vir nereikštų kokio nors atskyrimo (!), jis pridurdavo: „Ar gali būti kas gražiau už kontempliatyviają sesutę, visiškai atsidavusią Dievui... ir visą savo pasitikėjimą bei viltį sudėjusią į Mariją?“

Taigi tėvas Philippe jums palieka kaip lobį šv. Jono veidą. Galėtume sakyti, kad jis nuėjo nuo šv. Dominyko iki šv. Jono, kad artimiau pažintų Viešpatį. Jis trokšta jūsų dieviškojo gyvenimo atgimimo

per proto skvarbumą, kad tarnautumėte tikėjimui,

per širdies tyrumą, kad tarnautumėte dieviškajai meilei,

su jaunystės polėkiu, kad tarnautumėte vilčiai.

Norėčiau baigti keliais paties šv. Jono žodžiais. Kuriuos iš šiandienos girdėtų skaitinių žodžių reikėtų labiau įsidėti į širdį? Gal tuos, kurie mūsų malda vienija su Bažnyčios malda: „Ir Dvasia, ir sužadėtinė kviečia: „Ateik!“ Ir kas trokšta, teateina“ (Apr 22, 17), ir tuos, kurie mus siunčia: „Ką savo akimis regėjome (...), tą liudijame ir skelbiame jums amžinąjį gyvenimą“ (1Jn 1, 1-2). „Dalinti kitiems savo kontempliacijos vaisių“ – štai kas yra apaštalavimas pagal šv. Tomą. Ar diakonui skaitant Evangeliją jums kaip ir man nekilo išpūdis, kad šiuos žodžius mums taria ir Jėzus, ir tėvas Philippe? Jie bylojo apie įkūrėjo triūsą šalia jūsų ir jo žvilgsnį į ateitį: „Aš apreiškiau tavo vardą

žmonėms... Aš neprašau, kad juos paimtum iš pasaulio... Pašventink juos tiesa!“ Tėvo Marie-Dominique malda susilieja su Viešpaties malda už visus savo mokinius: „Tegul visi bus viena“. Ji apglėbia ir būrius tų, kurie yra bei bus paveikti jūsų apaštalavimo, ir už kuriuos meldžiatės: „Ne tik už juos aš meldžiu, bet ir už tuos, kurie per jų žodį mane įtikės“ (Jn 17, 20).

Tegul šios maldos galia bus jums didis sustiprinimas pildant jūsų pašaukimą ir misiją. Kaip mus ragino popiežius Jonas Paulius II ant naujojo tūkstantmečio slenksčio: „Ženkime pirmyn su viltimi, palaikomi Kristaus, iš meilės žmonėms“. Duc in altum!